

PABLO PICASSO

1881, Malaga, Španielsko - 1973, Mougins, Francúzsko

Svetoznámy maliar, sochár, keramikár i dizajnér, ktorý výrazne ovplyvnil umenie 20. storočia a zanechal po sebe obrovské dielo. Jeho unikátny umelecký talent sa prejavil už v detstve a ranej mladosti. Jeho otec bol učiteľom kreslenia, od malička sa tak veľmi intenzívne venoval kresleniu a maľovaniu. Študoval na Akadémii umenia v Barcelone už ako 15-ročný. S prestávkami prežil celý život vo Francúzsku.

VIAC O DIELACH A ICH TÉMACH

Umelecký svet ovplyvnili začiatkom 20. storočia viaceré vedecko-technické objavy. Vytvorili sa podmienky pre revoltu a vznik nových **avantgardných umeleckých smerov**, ktoré sa rozchádzali so staršími tendenciami umenia konca 19. storočia. Umelci začali experimentovať vo výtvarnom výraze a zachytávať nové videnie skutočnosti novými výtvarnými prostriedkami. Avantgarda (predvoj) bola vzorom umelcov voči spoločnosti. Charakterizujú ju aj kolektívne programové úsilie a umelecké manifesty jednotlivých smerov.

Tvorba Pabla Picassa je veľmi rôznorodá a rozsiahla. Za namaľovaním legendárneho diela *Avignonské slečny* stojí mnoho úsilia, rozhovorov a skíc. V spomínanom diele sa pokúsil Picasso zaznamenať svoj traumatizujúci zážitok z nevestinca. Vyzývavý pohľad slečien má diváka zneistiť. Pred namaľovaním obrazu uchvátilo Picassa umenie vzdialených kultúr. Africké masky privezené z francúzskych kolónií a iberské sochy ho podnietili k rozmyšľaniu o novom spôsobe maľby objektov. Na reliéfoch obdivoval plochy a proporcie, ich zjednodušenie na geometrické tvary, ktoré sa stali základom nového umeleckého štýlu – **kubizmu**. Kubizmus radikálne sponchybnil pravidlá zobrazovania, nielen z hľadiska perspektívy a zjednodušovania tvarov. Verejnosťou nebol prijatý s nadšením.

Obhajcovia kubizmu tvrdili, že prirodzené videnie je ochudobnené, lebo nevidíme predmet zo všetkých strán. Otvára sa tak nová **téma mnohoznačnosti znaku**. Picasso si napríklad tváre predstavoval ako znaky, ktoré si môže pri maľovaní vybrať zo širokého repertoáru, kombinovať ich a vytvárať významy v závislosti od kontextu. Príkladom je jeho hravé zamieňanie znakov v kolážach alebo socha s názvom *Býčia hlava* (1942), v ktorej spojením cyklistických riadidiel a sedadla vytvoril metaforu – obraz býčej hlavy.

NÁMETY NA DISKUSIU

Ako ovplyvnili technologické pokroky 19. storočia umelecký svet? Vynález fotoaparátu, film, farby v tubách, nové dopravné prostriedky a cestovanie, elektrifikácia, väčší prienik informácií zo sveta. Nachádzate aj v Picassovej tvorbe vplyv technologického pokroku?

U Picassa, ako aj v tvorbe ostatných avantgardných umelcov, stráca opodstatnenie presné zachytenie podoby človeka, krajiny a vecí. Pozrite si aj ostatné jeho diela a popremýšľajte, čo všetko môže byť v jeho tvorbe hodnotné. Spomeňte si a opíšte situáciu, kedy ste z vlastného rozhodnutia urobili niečo inak, ako sa od vás očakávalo a malo to pozitívny výsledok.

Preskúmajte *Avignonské slečny*. Je pravá strana namaľovaná rovnakým štýlom ako ľavá? Na ktorej strane vidno inšpiráciu africkými maskami? Diskutujte o fenoméne kolonializmu, ktorý ako systém nadvlády a kontroly jedného štátu nad iným, nemal len ekonomické a politické motivácie, ale aj kultúrny rozmer.

NÁVRH AKTIVÍT

→ Narysujte na výkres rozloženú **sieť kocky** tak, aby sa dala zlepíť (napríklad vo veľkosti 5 x 5 cm, na okrajoch nechajte malé výbežky, aby sa kocka dala dobre skladať). Vyberte pre žiakov fotky predmetov, ktoré nepoznajú. Ich úlohou bude nakresliť na jednotlivé políčka predmet postupne z každej strany: zhora, zdola, z ľavej strany, z pravej strany, spredu a zozadu. Ak sa niektorý predmet nedá nakresliť zo všetkých strán, vyberte si viac predmetov. Kocku si vystrihnite a zložte. Postavte spoločné zátišie, ktoré sa mení otáčaním strán.

EXTERNÉ ODKAZY

- Pablo Picasso – Francov sen a lož: <https://www.webumenia.sk/clanok/pablo-picasso-francov-sen>
- Múzeum Pabla Picassa v Barcelone: <http://www.museupicasso.bcn.cat/>
- Múzeum Pabla Picassa v Malage: <https://www.museopicassomalaga.org/>
- Múzeum Pabla Picassa v Paríži: <http://www.museopicassoparis.fr/>